

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA  
TEISĖS GRUPĖ**

**IŠVADA**

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KARO PRIEVOLĖS ĮSTATYMO NR. I-1593 2, 4, 5, 6, 6<sup>1</sup>, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 31, 35, 36, 41, 41<sup>1</sup> STRAIPSNIŲ IR IV SKYRIAUS PAVADINIMO PAKEITIMO ĮSTATYMO (toliau – KPI), LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS ORGANIZAVIMO IR KARO TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-723 2, 10<sup>1</sup>, 13, 21, 22, 23, 28, 29, 32<sup>1</sup>, 34, 35, 36, 37, 38, 43, 44, 48, 49, 50, 54, 55, 59, 60, 61<sup>1</sup>, 63, 64, 65, 68 IR 69 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO (toliau – KASOKTĮ), LIETUVOS RESPUBLIKOS NACIONALINIO SAUGUMO PAGRINDŲ ĮSTATYMO NR. VIII-49 PRIEDĖLIO PAKEITIMO ĮSTATYMO (toliau – NSPI), LIETUVOS RESPUBLIKOS TARPTAUTINIŲ OPERACIJŲ, PRATYBŲ IR KITŲ KARINIO BENDRADARBIAVIMO RENGINIŲ ĮSTATYMO NR. IX-703 4 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO (toliau – TOPKKBRĮ), LIETUVOS RESPUBLIKOS KARIUOMENĖS DRAUSMĖS STATUTO 8, 21, 23, 38 IR 58 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 2<sup>1</sup> STRAIPSNIU ĮSTATYMO (TOLIAU – LKDSPĮ), LIETUVOS RESPUBLIKOS KARIŲ MATERIALINĖS ATSAKOMYBĖS ĮSTATYMO NR. VIII-1857 1, 4, 10, 12, 13, 15, 21, 25 IR 26 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 1<sup>1</sup> STRAIPSNIU ĮSTATYMO (toliau – KMAĮ), LIETUVOS RESPUBLIKOS LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGOS ĮSTATYMO NR. VIII-375 8 IR 30 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1649 23 IR 64 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS TARNYBOS STATUTO PAKEITIMO ĮSTATYMO 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1316 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-1370 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO (toliau – VTĮ), LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 61 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 558 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ (toliau kartu – Projektai)  
(TAP-18-1996; TAIS NR. 18-10394(2))**

2018-11-29 Nr. NV-3201

Vilnius

Įvertinę Projektų atitiktį įstatymams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas:

1. Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos (toliau – VDAI) rekomendacijose nurodyta, kad pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – BDAR) 36 straipsnio 4 dalį rengiant įstatymo arba poįstatyminio teisės akto, turinčio įstatyminį pagrindą, kuriuo grindžiamos reguliavimo priemonės, susijusios su duomenų tvarkymu, projektą privaloma konsultuotis su VDAI, t. y. privaloma tokius teisės aktų projektus pateikti derinti minėtai institucijai. Šia apimtimi Projektų nuostatos turėtų būti papildomai įvertintos.

Sistemiškai vertinant Projektų pakeitimus, kuriais siekiama nacionalinę teisę harmonizuoti pagal BDAR, pastebėtina, kad teisėto tvarkymo kriterijai, kurie savo esme yra teisinis pagrindas, kuriam esant gali būti tvarkomi asmens duomenys (pvz., institucijoms pavestų viešųjų funkcijų vykdymas) prilyginami duomenų tvarkymo tikslui, todėl teisinio reguliavimo formalus papildymas (t.y. nuoroda į institucijai pavestų funkcijų vykdymą) savo turiniu nekuria pridėtinės vertės, kartu

toks reguliavimas kvestionuotinas, kaip neišpildantis BDAR reikalavimų, kadangi minėtame reglamente greta duomenų tvarkymo pagrindo išskiriami asmens duomenų tvarkymo tikslai (pvz., žr. BDAR preambulės 45 punktą, BDAR 6 straipsnį). Šio pastebėjimo kontekste atkreiptinas dėmesys, pvz., į Lietuvos Respublikos Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo Nr. VIII-375 8 ir 30 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, kuriame įvardijamas asmens duomenų tvarkymo tikslas – tinkamai vykdyti įstatymais ir kitais teisės aktais LŠS, jos institucijoms, rinktinėms ir jų padaliniams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms suteiktus įgaliojimus ir pavestas funkcijas.

KASOKTĮ nuostatos, susijusios su duomenų tvarkymu, tikslintinos sistemiškai pagal aptartus BDAR reikalavimus, be kita ko, konkrečiai nurodant ir subjektus, kurių duomenys būtų gaunami iš valstybės registru ar kitų institucijų. Siekiant reguliavimo glaustumo, siūlome įvertinti, ar nebūtų tikslinga kelis kartus kartojamų tų pačių nuostatų (žr. KASOKTĮ 28, 36, 38, 65 straipsnius) apjungti ir dėstyti prie bendrųjų įstatymo nuostatų. Šių pastebėjimų kontekste tikslintinos ir KPI nuostatos, pvz., KPI 6<sup>1</sup> straipsnis.

2. Projektų aiškinamajame rašte nurodoma, kad teikiamais teisės aktais siekiama įstatymų lygmeniu įtvirtinti karinio personalo rezervo pertvarką, be to, sumažinti šaukimo į nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą amžių, sumažinti šaukimo į nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą. Šiame kontekste pažymime, kad pagal Teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnį, rengiant teisės akto, kuriuo numatoma reglamentuoti iki tol nereglementuotus santykius, taip pat kuriuo iš esmės keičiamas teisinis reguliavimas, projektą, privalo būti atliekamas numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas, šio vertinimo išsamumas turi būti proporcingas galimoms numatomo teisinio reguliavimo pasekmėms. Atsižvelgiant į tai, siūlome pasirinktas teisinio reguliavimo priemones aiškinamajame rašte pagrįsti kiekybiniais ir kokybiniais kriterijais.

3. KPI 41<sup>1</sup> nuostatos dėl lengvatų asmenims, atlikusiems nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą, stojant į aukštąsias mokyklas ar profesinio mokymo įstaigas, taip pat pretenduojant į valstybės tarnybą, vertintinos konstitucinio asmenų lygiateisiškumo kontekste, be kita ko, atsižvelgiant į tai, kad iš esmės pasikeitė šaukimo į nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą tvarka, lyginant su tuo laikotarpiu, kai buvo pasiūlytos aptariamose lengvatos. Mūsų nuomone, pirmenybės suteikimas turėtų būti pagrįstas ne tik suformuotos konstitucinės jurisprudencijos, bet ir naujo (pasikeitusio) reguliavimo kontekste. Aptariamose nuostatose, jei jų nebus atsisakyta, turi būti nuosekliai teikiamos nuorodos į konkrečius straipsnius dėl tarnybos atidėjimo ar atleidimo (kaip teikiama dėl paleidimo anksčiau nustatyto laiko).

4. Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio redakcijoje, kuri įsigalios 2019-01-01, numatyta, kad į padalinio vadovo ar aukštesnės ir įstaigos vadovo pareigas priimančiam asmeniui Vyriausybės įgaliota įstaiga atrenka 2 geriausiai centralizuotame konkurse įvertintus pretendentes. Šiame kontekste turėtų būti įvertintas KPI 41<sup>1</sup> straipsnyje siūlomų lengvatų užtikrinimo mechanizmas, be kita ko, ir VTĮ 14 straipsnio įgyvendinimas.

5. Vertinant KPI 24 straipsnio 1 dalies reguliavimą, pagal kurį į aktyvųjų rezervą gali būti skiriami atsargos kariai, atsižvelgiant į krašto apsaugos sistemos poreikius krašto apsaugos ministro nustatytomis sąlygomis, pastebėtina, kad šios sąlygos turėtų būti apibrėžtos įstatyminiu lygmeniu.

Mūsų nuomone, įstatyminio reguliavimo pagrindų taip pat reikalauja KPI 24 straipsnio 5 dalyje numatytas krašto apsaugos ministro sprendimas, sąlygojantis aktyviojo rezervo karių šaukimą vykdyti tarnybos užduočių ekstremaliųjų situacijų atvejais ir nepaprastosios padėties metu.

6. Siūlome įvertinti, ar pagrįstai KASOKTĮ projekto 30 straipsnio 2 dalyje sutartiniai santykiai iš esmės sprendžiami (numatomas prilyginimas) įstatymo reguliavimu, be kita ko,

įvertinant teisėtų lūkesčių principą dėl statuso pasikeitimo ir galimas tokio pasikeitimo teises pasekmes. Šia apimtimi peržiūrėtina ir KPI projekto 19 straipsnio 3 dalies nuostata.

7. KPI 5 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti, kad karo prievolinkai į nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą iš neparengtojo kariuomenės personalo rezervo šaukiami nuo 18 iki 23 metų (įskaitytinai). Karo prievolinkai, raštu pareiškę norą, į nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą šaukiami nuo 18 iki 38 metų (įskaitytinai). Sistemiškai vertinant amžiaus ribos korekcijas, svarstyti, ar šios normos antrajame sakinyje dėstoma žemutinė amžiaus riba, kuri yra tokia pat kaip pirmajame sakinyje, išlieka aktuali.

8. Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto redakcijoje, kuri įsigalios 2019-01-01, vidaus tarnybos sistemos pareigūnai suprantami kaip į pareigūno pareigas vidaus reikalų ministro valdymo srities statutinėse įstaigose, teisingumo ministro valdymo srities statutinėse įstaigose, finansų ministro valdymo srities statutinėse įstaigose priimti statutiniai valstybės tarnautojai. Šia apimtimi peržiūrėtinos KPI 15, 29 straipsnių nuostatos.

9. Atkreipiamė dėmesį, kad savarankiškos teisės normos ir jų dalys teisės aktuose neturi būti dėstomos skliaustuose, todėl atsisakyti tokio teisinio reguliavimo dėstymo būdo (žr. KPI 6, 6<sup>1</sup>, 23 straipsniai).

10. Pažymime, kad Projektuose naujai apibrėžiamos sąvokos turi būti įvertintos Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka, o informacija apie sąvokų suderinimą turi būti pateikta aiškinamajame rašte.

11. KPI 23 straipsnio pavadinimas nukreipia, kad šiame straipsnyje bus reguliuojamos tarnybos aktyviajame rezerve atlikimo sąlygos, tačiau šio straipsnio 3 dalyje minėtu aspektu pateikiama blanketinė nuoroda į KASOKTĮ. Siūlome šio straipsnio turinį, įvertinus ir šio straipsnio 1-2 dalių reguliavimą, ir pavadinimą suderinti, siekiant pašalinti aptartus neatitikimus.

12. Siūlome KPI atsisakyti nuorodų, nekurančių pridėtinės vertės, pvz., 24 straipsnio 2 dalies 5 punkte, 27 straipsnyje „teisės aktų nustatyta tvarka“, arba jas sukonkretinti.

13. Teisės aktų aiškumo, ne dviprasmiškumo reikalavimai, suformuoti konstitucinėje jurisprudencijoje, suponuoja poreikį teisės aktuose vengti vertinamojo pobūdžio nuorodų, tokių kaip „tikėtina“, „svarbūs“, „kai tai būtina ir taikant tinkamas apsaugos priemonės“ ir pan. Siūlome Projektų reguliavimą šia apimtimi koreguoti.

14. Siūlome įvertinti, ar KPI 35 straipsnio 3 dalies nuorodos, aptariančios registre kaupiamų asmens duomenų valdytojus ir tvarkytojus priskirtinos įstatymui. Pagal Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo nuostatas ši informacija yra nurodoma atitinkamų registrų nuostatuose.

15. Sąvokos trumpinys „aktyvusis rezervas“ pateikiamas KPI 2 straipsnio 2 dalyje, tuo tarpu pirmą kartą toks trumpinys minimas šio straipsnio 1 dalyje. Kartu siūlome įvertinti, ar kituose Projektuose turi būti vartojamas šios sąvokos trumpinys, ar pilnas pavadinimas.

16. KPI 36 straipsnyje nesiūloma (pagal analogiją su KPI 27 straipsnio 3 dalimi) reguliuoti karo prievolinkų sveikatos tikrinimo tvarkos mobilizacijos metu, kaip buvo pasiūlyta Teisingumo ministerijos. Atsižvelgiant į tai, atkreipiamė dėmesį, kad tokiais atvejais nepritarimo argumentai turi būti išdėstyti derinimo pažymoje.

17. Pagal KPI 41<sup>1</sup> straipsnio 1 dalį nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą atliekantys asmenys, išskyrus atvejus, kai jų tarnyba įvertinta nepatenkinamai arba jie *nevykdė tarnybos*, yra skatinami piniginėmis išmokomis. Siūlome įvertinti, ar papildymai reikalingi sistemiškai vertinant juos su šio straipsnio 3 dalimi, pagal kurią piniginės išmokos, nurodytos šio straipsnio 1 dalyje, yra apskaičiuojamos proporcingai asmens nuolatinėje privalomojoje pradinėje

karo tarnyboje ištarnautam laikui ir išmokamos nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą atlikusiems asmenims.

18. KPI 36 straipsnio konstrukcijoje „ir kitos sveikatos priežiūros įstaigos“ tikslintina, kaip suprantamos „kitos“.

19. VTĮ 11 straipsnio 5 dalyje pateikta nuoroda „kituose įstatymuose nurodyti asmenys“ stokoja nuoseklumo, be to, ji nėra atskleista Projektų lydimosioje medžiagoje.

20. KPI projekto 19 straipsnio pavadinimas tikslintinas, atsižvelgiant į tai, kad, be kita ko, jame aptariami ir taikymo aspektai. Analogiška pastaba ir KASOKTĮ projektui.

21. TOPKKBRĮ lyginamojo varianto 2 straipsnio vienintelė dalis neturi būti numeruojama.

22. Siūlome įvertinti, ar NSPI nuoroda į *kartotinį* aktyviojo rezervo rengimą atitinka KPI reguliavimą.

23. LKDSPĮ 58 straipsnyje tikslintina nuoroda „ryšių duomenys“. LKDSPĮ 2 straipsnio pavadinime nereikalingas skyrybos ženklas.

24. KMAĮ 4 ir 10 straipsnyje vartojama formuluotė „*nustatytas*<...> atlyginimas“ tikslintina nurodant, kur toks atlyginimas nustatytas, arba tokios nuorodos atsisakyti.

25. Atsižvelgiant į Projektų svarstymo Vyriausybėje ir Seime procedūras ir jų trukmę, svarstyti, ar numatoma reguliavimo įsigaliojimo data yra reali, kai, be kita ko, Projektų nesiūloma svarstyti skubos tvarka.

26. Gavus Valstybės gynimo tarybos pritarimą dėl siūlomų pakeitimų (taip pat ir civilinės krašto apsaugos tarnybos atsisakymo), kartu turėtų būti teikiamas Lietuvos Respublikos principinės kariuomenės struktūros 2019 metais, planuojamos principinės kariuomenės struktūros 2024 metais nustatymo, karių, civilinę krašto apsaugos tarnybą atliekančių statutinių valstybės tarnautojų ir kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų (išskyrus darbuotojus, gaunančius darbo užmokestį iš Europos Sąjungos struktūrinės, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), ribinio skaičiaus 2019 m. ir 2024 m. patvirtinimo įstatymo Nr. XIII-1210 pakeitimo įstatymo projektas.

Eglė Gasiūnaitė, tel. 8 706 63 766, el. p. [egle.gasiunaite@lrv.lt](mailto:egle.gasiunaite@lrv.lt)